

PRZEWODNIK DLA NAUCZYCIELA

O filmie

„Mała Amelia” to film, który w przystępny sposób pokazuje, jak dzieci przeżywają emocje i jak ważne jest ich dostrzeganie w codziennych relacjach. Największą wartością edukacyjną obrazu jest zachęcanie do uważnego słuchania, empatycznej komunikacji i rozumienia perspektywy drugiej osoby. Film stwarza naturalną okazję do rozmowy o emocjach, które nie zawsze są wyrażane słowami, ale wpływają na zachowanie i relacje rówieśnicze. Pomaga rozwijać kompetencje społeczne oraz budować atmosferę wzajemnego szacunku w klasie. Może być szczególnie wartościowy na początku roku szkolnego lub podczas pracy nad integracją zespołu klasowego. Niektóre emocje bohaterów wymagają omówienia przez nauczyciela, aby uczniowie/uczennice właściwie odczytali motywacje postaci i sposoby radzenia sobie z trudnościami.

Rekomendacja ZEF

Piękna wizualnie opowieść o tym, jak dziecko myśli o sobie i o świecie: czym kieruje się, podejmując decyzje i działania, jak postrzega ludzi, naturę i kulturę. W tej poetyckiej animacji obserwujemy rzeczywistość widzianą oczami dziecka – proces zyskiwania świadomości własnego ja, naukę chodzenia i biegania, pierwsze słowo, pierwszą wiosnę, a także pierwsze trudne pytania, również te dotyczące życia i śmierci. *Mała Amelia* to przepiękna opowieść o inności. Tytułowa bohaterka odczuwa i widzi świat inaczej niż jej rodzeństwo i rodzice. Mimo, że ma kochającą rodzinę, nie potrafi się w niej odnaleźć. Amelia czuje się inna i w taki właśnie sposób opowiada o rzeczywistości, w której przyszło jej funkcjonować. Ta pełna czułości i delikatności historia zachwyca swoją malarską wizualnością i głęboko zapada w pamięć.

Film w subtelny i przystępny sposób wspiera rozwój emocjonalny, poznawczy oraz kulturowy młodego widza. Opowieść prowadzona z perspektywy kilkuletniego dziecka pomaga lepiej zrozumieć dziecięce emocje, proces budowania tożsamości oraz znaczenie relacji z bliskimi i opiekunami.

Osadzenie akcji w Japonii umożliwia kontakt z inną kulturą, uczy otwartości, tolerancji i szacunku dla odmiennych tradycji, a jednocześnie ukazuje uniwersalność dziecięcych doświadczeń na całym świecie. Film powstał na podstawie autobiograficznej powieści urodzonej w Japonii Amélie Nothomb *Metafizyka rur*, w której autorka połączyła swoje europejskie i dalekowschodnie doświadczenia. Jest on silnie zakorzeniony w tradycjach, wierzeniach i sposobach obrazowania Kraju Kwitnącej Wiśni. Prezentuje specyficzne spojrzenie na dzieciństwo, nawiązuje do traumatycznych wydarzeń historycznych (II wojna światowa), ciekawie portretuje relacje rodzinne oraz relacje japońsko-europejskie. Edukacyjnie cenne są także odniesienia do japońskich wierzeń i obrzędów, takich jak karpie rozwieszane w maju na cześć chłopców czy święto O-bon, kiedy po wodzie płyną lampiony, a duchy przodków powracają do świata żywych. Film zachęca do wrażliwości na naturę i codzienne drobne zdarzenia, sprzyja rozwijaniu ciekawości oraz refleksyjnego myślenia. Jego spokojna narracja i artystyczna animacja uczą, że edukacja nie musi opierać się na dosłownych komunikatach – może wyływać z emocji i przeżyć.

Film wymaga mądrej asysty dorosłych: wyjaśniania nie zawsze zrozumiałych wątków oraz towarzyszenia w scenach, które mogą być trudne w odbiorze (np. gdy Amelia tonie i ekran pogrąża

się w ciemności lub gdy pojawiają się brzydkie, niepokojące ją karpie). *Mała Amelia* to film inspirujący, idealny na międzypokoleniowy seans. Dzieci mają w jego trakcie okazję do poszukiwania odpowiedzi na ważne pytania stawiane przez bohaterkę, a uważni dorośli towarzysze mogą stać się przewodnikami w poznawaniu świata, jeśli tylko otworzą się na własne wspomnienia z dzieciństwa. Wspólny seans może być punktem wyjścia do rozmowy o tym, jak z wiekiem zmienia się odbieranie świata, co wpływa na nasze emocje i jak radzić sobie z tymi najtrudniejszymi, a także czym kierujemy się w życiu. Może również zainspirować do działań twórczych – plastycznych lub polonistycznych uczą, że edukacja nie musi opierać się na dosłownych komunikatach – może wypływać z emocji i przeżyć. Ze względu na ciężar emocjonalny niektórych scen i wątków ważne jest wspólne, międzypokoleniowe oglądanie, aby dzieci miały możliwość zadawania pytań i poruszania trudnych tematów.¹

Dlaczego wybraliśmy ten film?

Film został włączony do programu Filmowych Lekcji Wychowawczych, ponieważ odpowiada na jedną z najważniejszych potrzeb współczesnej szkoły – rozwijanie kompetencji emocjonalnych i komunikacyjnych. Pomaga uczniom/uczennicom lepiej rozpoznawać własne emocje oraz dostrzegać uczucia innych osób, co sprzyja budowaniu bezpiecznych relacji rówieśniczych. Stanowi wartościowe narzędzie do przeciwdziałania nieporozumieniom, wykluczeniu i konfliktom wynikającym z braku wzajemnego zrozumienia. Tematyka filmu dobrze wpisuje się w działania wychowawczo-profilaktyczne oraz wzmacnianie dobrostanu uczniów/uczennic.

Cele wychowawcze zajęć

Po zajęciach uczeń/uczennica:

- rozpoznaje i nazywa własne emocje oraz emocje innych osób.
- wyraża uczucia w sposób akceptowalny społecznie.
- uważniej słucha i dostrzega potrzeby rozmówcy.
- stosuje empatyczną komunikację w relacjach rówieśniczych.
- szuka konstruktywnych sposobów rozwiązywania nieporozumień.
- szanuje różne sposoby przeżywania emocji.
- wzmacnia poczucie odpowiedzialności za atmosferę w klasie.

¹ *Mała Amelia*, „Zespół Edukatorów Filmowych”, 2026, <https://zef.org.pl/mala-amelia/> [dostęp: 20.07.2026].

Kompetencje rozwijane podczas zajęć

- empatia;
- komunikacja;
- samoświadomość;
- rozpoznawanie emocji;
- współpraca;
- rozwiązywanie konfliktów;
- odpowiedzialność za relacje;
- odporność psychiczna.

Powiązanie z podstawą programową

- rozwój emocjonalny;
- komunikacja interpersonalna;
- budowanie relacji społecznych;
- funkcjonowanie w grupie;
- empatia;
- odpowiedzialność za własne zachowanie;
- rozwiązywanie konfliktów.

Powiązanie z kierunkami polityki oświatowej państwa 2026/2027

- **Rozwijanie kompetencji społecznych i emocjonalnych uczniów/uczennic.** Film rozwija umiejętność rozpoznawania emocji i budowania relacji.
- **Wzmacnianie dobrostanu psychicznego dzieci i młodzieży.** Uczy rozmawiania o emocjach oraz szukania wsparcia.
- **Budowanie bezpiecznego i włączającego środowiska szkolnego.** Wspiera postawy empatii, szacunku i współpracy.

Pytania do rozmowy po seansie

- Po czym można poznać, że ktoś przeżywa trudne emocje?
- Czy zawsze potrafimy powiedzieć, co czujemy? Dlaczego?
- Jak można okazać wsparcie koledze lub koleżance?

- Co pomaga rozwiązać nieporozumienie bez kłótni?
- Czego film uczy o budowaniu dobrych relacji?

Dlaczego ten temat jest ważny dla współczesnych uczniów/uczennic?

Współcześni uczniowie/uczennice funkcjonują w świecie intensywnej komunikacji, szybkiego tempa życia i wielu bodźców, co często utrudnia rozpoznawanie oraz wyrażanie emocji. Trudności w komunikacji stają się źródłem konfliktów, wykluczenia i poczucia osamotnienia. Rozwijanie kompetencji emocjonalnych jest jednym z najskuteczniejszych sposobów budowania bezpiecznej atmosfery w klasie i wspierania dobrostanu psychicznego. Film „Mała Amelia” daje nauczycielowi możliwość rozmowy o codziennych sytuacjach bliskich doświadczeniom uczniów, pokazując, że uważność, empatia i otwartość pomagają lepiej rozumieć siebie oraz innych. Dzięki temu uczniowie mogą rozwijać umiejętności potrzebne zarówno w szkole, jak i poza nią: współpracę, odpowiedzialność za relacje oraz konstruktywne rozwiązywanie konfliktów.

Powiązanie celów wychowawczych z podstawą programową i kierunkami polityki oświatowej 2026/2027

Film: *Mała Amelia*

Temat prelekcji: Nie zawsze mówię, ale zawsze czuję – o emocjach, które pozwalają nam się zrozumieć

Poniższa tabela pokazuje, w jaki sposób zaproponowane cele wychowawcze wpisują się w założenia podstawy programowej kształcenia ogólnego dla klas 4–5 szkoły podstawowej oraz kierunki polityki oświatowej państwa na rok szkolny 2026/2027. Głównym problemem wychowawczym filmu jest rozwijanie kompetencji emocjonalnych i komunikacyjnych umożliwiających budowanie bezpiecznych relacji.

Cel wychowawczy	Powiązanie z podstawą programową	Powiązanie z kierunkami polityki oświatowej 2026/2027
Rozwijanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i wyrażania własnych emocji w sposób adekwatny do sytuacji.	Rozwój emocjonalny, samoświadomość, komunikacja.	Kierunek 6. Profilaktyka uzależnień behawioralnych i przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych. – rozwijanie umiejętności rozpoznawania i regulowania emocji.
Kształtowanie uważności na emocje, potrzeby i sygnały niewerbalne płynące od innych osób.	Empatia, budowanie relacji społecznych.	Kierunek 6. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy w kryzysach psychicznych. Kierunek 2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw obywatelskich i prospołecznych. – rozwijanie uważności na potrzeby innych.
Doskonalenie kompetencji komunikacyjnych opartych na słuchaniu, empatii i wzajemnym zrozumieniu.	Komunikacja, współpraca, funkcjonowanie w grupie.	Kierunek 2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw prospołecznych. Kierunek 8. Wspieranie ciekawości i aktywności poznawczej uczniów poprzez promowanie pracy projektowej i współpracy. – rozwijanie kompetencji społecznych.
Wzmacnianie umiejętności budowania bezpiecznych i opartych	Bezpieczeństwo, funkcjonowanie w grupie.	Kierunek 2. Odpowiedzialność za bezpieczeństwo własne i innych. Kierunek 6. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz przeciwdziałanie

na zaufaniu relacji rówieśniczych.		przemocy rówieśniczej. – wspieranie bezpiecznego środowiska szkolnego.
Rozwijanie zdolności przyjmowania perspektywy drugiej osoby oraz dostrzegania różnych sposobów przeżywania tych samych sytuacji.	Empatia, relacje społeczne.	Kierunek 2. Kształtowanie postaw obywatelskich i prospołecznych. Kierunek 6. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. – rozwijanie szacunku dla różnorodności.
Budowanie gotowości do konstruktywnego rozwiązywania nieporozumień i konfliktów z poszanowaniem emocji wszystkich stron.	Rozwiązywanie konfliktów, komunikacja.	Kierunek 2. Kształtowanie postaw prospołecznych oraz odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne i innych. Kierunek 6. Przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej i wspieranie zdrowia psychicznego. – rozwijanie umiejętności pokojowego rozwiązywania konfliktów.
Kształtowanie postawy otwartości wobec różnorodności emocjonalnej oraz wzajemnego szacunku w codziennych kontaktach społecznych.	Empatia, odpowiedzialność, funkcjonowanie w grupie.	Kierunek 2. Szkoła miejscem budowania odporności społecznej – kształtowanie postaw obywatelskich i prospołecznych. Kierunek 6. Wspieranie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. – budowanie kultury szacunku i współpracy.